

Voorbereiding 19.1: Daniël is vastberaden

Schriftgedeelte

Daniël 1:1-21

Thema

Daniël is vastberaden

Exegese

Daniël 1:1-21

Vers 1-2

Op het moment dat deze geschiedenis begint, heeft Juda nog een eigen koning: Jojakim. Tegen het machtige Babel is het zwakke staatje Juda niet bestand. Als gevolg van deze belegering wordt Jojakim een vazal van Babel. De ondergeschikte positie van Juda ten opzichte van Babel blijkt wel als de Babyloniërs zomaar de tempelschatten, en zelfs enkele Judese jongens, kunnen wegvoeren. In deze verzen blijkt duidelijk dat de ondergang van Juda het gevolg is van de straffende hand van de HEERE. Het zal nog iets minder dan twintig jaren duren voordat Jeruzalem geheel wordt verwoest. Sinear is in de Bijbel de aanduiding voor de landstreek van Babel.

Vers 3-5

Door de jonge Judeërs mee naar Babel te nemen, verzamelt Nebukadnézar de beste mensen uit zijn hele rijk om zich heen. Bovendien versterken al die nationaliteiten aan het hof de onderlinge samenhang van het rijk. Deze strategie kwam in die tijd vaker voor. 'Uit het koninklijk zaad' betekent dat deze jongens tot het koninkshuis behoren.

'Uit de prinsen' wil zeggen dat er ook uit de kringen van de edelen jongens worden meegenomen. Aan drie normen moeten de jongens voldoen. Ze moeten intelligent, knap van uiterlijk en lichamelijk gezond zijn. Hun leeftijd zal ongeveer veertien jaar geweest zijn. Om hun inlijving in Babel te bevorderen leren ze de geschiedenis, de wetenschap en de taal van Babel. Hun eten is van gegarandeerde topkwaliteit. Het komt uit de keuken van het paleis.

Vers 6-7

'Uit de kinderen van Juda' wordt nadrukkelijk genoemd, omdat in het tweestammenrijk ook nog leden van de andere stammen woonden, in het bijzonder Benjaminiten en Leviëten. Om hun nieuwe, Babylonische identiteit te versterken krijgen de jongens nieuwe namen. Door hun oude leven wordt een streep gezet. Hier, in Babel, begint een nieuw leven. Hun Israëlitische namen, waarin de Naam van de HEERE doorklinken (zo betekent Daniël 'God is mijn Rechter'), worden vervangen door namen waarin de Babylonische godennamen doorklinken.

Vers 8

Daniël treedt op als leider van dit viertal. Het koninklijke voedsel houdt geen rekening met de reinheidswetten van Israël. Bovendien kwam het vlees waarschijnlijk uit de afgodstempel, waar

het geofferd is aan Babylonische goden. Alleen Daniël en zijn vrienden hebben er moeite mee. De andere Israëlitische jongens dus niet. Bezwaar maken is een gevaarlijke onderneming, want deze jongens zijn nog altijd slechts krijgsgevangenen.

Vers 9-10

De 'overste der kamerlingen', de hoveling die verantwoordelijk is voor de verzorging van de jongens, stelt zich coulant op. De Bijbelschrijver wijst ons op de hand van de HEERE daarin. Maar ook deze hoveling kan niet alles maken. Wanneer hij Daniël en zijn vrienden ander voedsel geeft, dan is hij ongehoorzaam aan de voorschriften van de koning. Als de jongens er dan na verloop van tijd 'droeviger', minder fris en sterk uitzien, dan kan dat voor hem grote gevolgen hebben.

Vers 11-13

Daniël begrijpt het bezwaar, maar gaat nu met zijn probleem naar een ondergeschikte van de eerdergenoemde hoveling, Melzar. De naam 'Melzar' kan ook een functieaanduiding zijn. Deze Melzar is blijkbaar belast met de dagelijkse zorg voor deze vier jongens. Het is aannemelijk dat Melzar van het gesprek tussen Daniël en de 'overste der kamerlingen' afweet. Daniëls nieuwe voorstel is minder gevaarlijk. Hij stelt voor om maar gewoon de proef op de som te nemen. 'Het gezaaide' is plantaardig voedsel. Bij planten hebben ze niet te maken met voedsel dat door de HEERE onrein verklaard is, of in de afgodstempel onrein gemaakt is. Na tien dagen moet Melzar dan maar zien of zij vieren er inderdaad slechter uitzien. Uit deze woorden spreekt Daniëls grote vertrouwen dat de HEERE hen zal helpen!

Vers 14-16

Melzar gaat akkoord, en door de zegen van de HEERE slagen Daniël en zijn vrienden glansrijk voor de proef. Ze zien er zelfs beter uit dan alle andere jongens. De gehoorzaamheid aan de HEERE wordt door Hem beloond! Voortaan mogen ze definitief het vlees en de wijn laten staan.

Vers 17

De zegeningen zijn niet alleen lichamelijk. Ook het verstand van deze jongens ontwikkelt zich boven dat van de anderen uit. Daniël ontvangt nog iets bijzonders van de HEERE. Hij krijgt de gave om dromen en visioenen uit te leggen. Daniël krijgt dus profetische gaven.

Vers 18-19

Als de opleiding is afgerond, worden de jonge mannen aan de koning voorgesteld. Hun wijsheid valt ook de koning op. Met kop en schouders steken ze boven hun medestudenten uit.

Vers 20

Alle vier krijgen ze een vaste aanstelling in de dienst van de koning. Nebukadnézar liet zich omringen door sterrenkundigen, mensen die een mengvorm van astronomie en astrologie beoefenden. Ook tussen deze mensen onderscheiden de vier Judeërs zich. 'Tienmaal' geeft aan dat de verhouding tussen de wijsheid van de vier vrienden en de andere wijzen helemaal zoek is. De wijzen van Babel staan vanaf dat moment in hun schaduw.

Vers 21

Kores is de koning van de Perzen. 'Het eerste jaar van Kores' is het eerste jaar sinds hij Babel veroverd heeft. Heel de tijd dat het Babylonische rijk nog zal bestaan, zal Daniël daar een belangrijke functie vervullen.

Tot slot

Deze geschiedenis vertelt ons hoe de jonge Daniël met zijn vrienden in een moeilijke situatie terecht komen. Als ballingen, ongeveer veertien jaar oud, aan een vreemd hof in een ver land, worden ze opgeroepen om mee te doen met de gewoonten van dat land. Maar zelfs in die omstandigheden willen ze dienst van de HEERE trouw blijven. En hun verwachting op de HEERE wordt rijk beloond. Ze worden geroemd als de meest wijze mensen van het wereldrijk Babel.

Geloofsleer

- HC Zondag 9 en 10 Vertrouwen op God, Die in Zijn voorzienigheid alle dingen bestuurt.
- HC vraag 94 en 95 Op niemand anders dan God alleen het vertrouwen stellen.
- HC Zondag 50 Vierde bede: onderhouden van het lichaam.
- NGB art. 13 Zonder Gods toelating kunnen vijanden ons niet schaden.

Gebedspunten

- Al jong (Daniël was nog maar een jongen!) door genade de juiste keus maken: liever de Heere dienen en met Hem eeuwig leven, dan zonder Hem voor eeuwig naar de hel te moeten.
- Dank voor een christelijke leefomgeving (thuis, school, vriendjes); zo hebben wij steun en troost aan elkaar.
- Gehoorzaamheid en trouw aan wat God ons gebiedt, niet meedoen aan de gewoontes in een zondige/onkerkelijke omgeving. Weerstand bieden aan verleidingen.
- Moed en vastberadenheid om voor de dingen van de Heere uit te komen.
- Christenen in andere landen, die gedwongen worden de regels en wetten van een andere godsdienst op te volgen (bijvoorbeeld Noord-Korea, China).

Psalm- en liedlijst

Maak een keuze uit de volgende psalmen en liederen:

Psalm 1:1	Welzalig hij, die in der bozen raad
Psalm 2:7	Welzalig zij, die, naar Zijn reine leer
Psalm 5:12	't Rechtvaardig volk zult gij belonen
Psalm 9:10	Hij, die Uw naam in waarheid kent
Psalm 18:7	Want 's HEEREN weg heb ik getrouw bewandeld
Psalm 19:6	Dus krijg ik van mijn plicht
Psalm 22:13	Ik loof eerlang U in een grote schaar
Psalm 119:67 en 84	Maak in Uw Woord mijn gang en treden vast Mijn ziel bewaart Uw trouw getuigenis

ZB	Bron van zaligheden, doe m' Uw pad betreden
ZB	De Heere is mijn Herder, mij ontbreekt niets
ZB	Heer', wat wilt Gij dat ik doe
ZB	Heer', wees mijn Gids
ZB	Welzalig de man die niet wandelt
ZB	Hij, die rustig en stil
ZB	Ik bouw op U, mijn Schild en Mijn Verlosser
ZB	Wie maar de goede God laat zorgen
	Heer', ik hoor van rijke zegen

Introductie op de vertelling

Vraag de kinderen wie van hen een Bijbelse (doop)naam heeft. Schrijf deze op het bord en zet er achter wat de betekenis is (op te zoeken op bijvoorbeeld www.bijbelsnamen.nl). Bijvoorbeeld:

- Elizabeth = mijn eed is God, God is haar eed
- Boaz = in de HEERE is sterkte
- Johanna/Johannes = de HEERE geeft genadig, genadegift van de HEERE

In verschillende namen komt de naam 'God' of de naam 'HEERE' letterlijk terug. Leg hier de nadruk op. Leg vervolgens de link naar de Bijbelvertelling. Vandaag gaat het over Daniël en zijn vrienden. Vraag de kinderen de Israëlitische namen van deze vrienden en schrijf ze onder elkaar op het bord. Vertel wat de namen betekenen en laat zien, dat in de betekenis ook bij elk van deze vier namen 'God' of 'HEERE' staat.

- Daniël = mijn rechter is God
- Hananja = uit genade door de HEERE gegeven
- Misaël = wie is als God?
- Azarja = de HEERE helpt

Het is bijzonder wanneer je als het ware vernoemd/genoemd bent naar de Heere. Als je naam je herinnert aan Wie God is (genadig, rechtvaardig) of wat Hij heeft gedaan. Voor zo'n (doop)naam mag je dankbaar zijn. Je draagt die naam elke dag; daarmee herinnert je naam je elke dag aan de Heere.

In de geschiedenis van vandaag krijgen Daniel en zijn vrienden een andere naam. Hun Israëlitische naam, waarin de naam van de Heere doorklinkt, mogen ze niet meer hebben (zet een dikke streep door alle vier de namen op het bord). Stel je voor, dat dat met jouw Bijbelse naam zou gebeuren!

Daniel en zijn vrienden worden vernoemd naar de goden, die in Babel worden gediend. Als de kinderen tijdens de vertelling goed opletten, horen ze deze nieuwe namen.